

**Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden**

## 1497

Vragen van de leden **Van Vroonhoven** en **Boomsma** (bieden Nieuw Sociaal Contract) aan de Ministers van Asiel en Migratie en van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties over *hulp bij toelagen voor statushouders* (ingezonden 8 januari 2025).

Antwoord van Minister **Faber – Van de Klashorst** (Asiel en Migratie) (ontvangen 3 maart 2025). Zie ook Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2024–2025, nr. 1232

### Vraag 1

Heeft u kennisgenomen van het artikel ««Financieel gat» dreigt voor statushouders nu COA geen toelagen meer voor hen aanvraagt»?<sup>1</sup>

### Antwoord 1

Ja.

### Vraag 2

Kunt u beschrijven hoe het proces van overdracht van de taak om statushouders te ondersteunen bij de aanvraag van huurtoeslag is overgegaan van het Centraal Orgaan opvang Asielzoekers (COA) naar de gemeenten?

### Antwoord 2

Vanwege systeemwijzigingen bij de Dienst Toelagen in mei 2023 bleek het COA eind 2023 niet langer in staat de diensten die werden gebonden vanuit het Toelagenservicepunt (TSP) uit te voeren. Derhalve heeft het COA op 14 december 2023 per brief aan JenV, en in afschrift aan SZW en de VNG aangegeven per 1 januari 2025 te stoppen met het toelagenservicepunt. Na het besluit van het COA om te stoppen met het Toelagenservicepunt (TSP) en naar aanleiding van de motie-Kathmann, heeft het Ministerie van SZW in samenwerking met COA en JenV gesprekken gestart met VNG, Divosa en andere betrokkenen. Het doel van deze gesprekken is om te verkennen hoe statushouders het beste ondersteund kunnen worden bij het bereiken van financiële zelfstandigheid.

<sup>1</sup> NRC, 7 januari 2025, ««Financieel gat» dreigt voor statushouders nu COA geen toelagen meer voor hen aanvraagt», <https://www.nrc.nl/nieuws/2025/01/07/financieel-gat-dreigt-voor-statushouders-nu-coa-geen-toelagen-meer-voor-hen-aanvraagt-a4878784>

Divosa heeft een handreiking voor gemeenten ontwikkeld. Deze handreiking richt zich op het financieel ontzorgen van statushouders, met specifieke aandacht voor het aanvragen van huurtoeslag. Daarnaast heeft de VNG op haar online platform VNG Fora een artikel geplaatst, waarin gemeenten ervaringen en inzichten kunnen delen over de knelpunten en best practices rondom het aanvragen van huurtoeslag en zorgtoeslag voor statushouders. Dit biedt gemeenten de mogelijkheid om van elkaar te leren en gezamenlijke oplossingen te ontwikkelen.

#### Vraag 3

Kunt u de briefwisselingen tussen de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG)/gemeenten en het COA/ministerie over dit onderwerp aan de Kamer doen toekomen?

#### Antwoord 3

Zoals aangegeven in antwoord op vraag 2 heeft het COA eind 2023 per brief aan JenV, SZW en VNG geïnformeerd per 1 januari 2025 te stoppen met het TSP. Op 17 december 2024 heeft het COA vervolgens na overleg met de beide ministeries een brief gestuurd naar de VNG en VluchtelingenWerk Nederland om hen te informeren over de voortkomende beëindiging van het toeslagen-servicepunt. Beide brieven zullen in afschrift aan uw Kamer worden gezonden.

#### Vraag 4

Is dit proces zorgvuldig verlopen?

#### Antwoord 4

In de antwoorden op vraag 2 en 3 is het proces beschreven. Daarbij merk ik graag op dat er ook nu nog ondersteuning is bij het aanvragen van toeslagen. Op verschillende andere plekken in Nederland bevinden zich servicepunten waar mensen ondersteuning kunnen krijgen bij de aanvraag van toeslagen. De Dienst Toeslagen heeft servicepunten verspreid over het land die toegankelijk zijn voor iedereen die hulp nodig heeft bij het aanvragen van toeslagen. Ook zijn er gemeenten die gebruik maken van gemeentelijke assistentie voor het aanvragen van huurtoeslag. Daarnaast wordt deze taak in enkele gemeenten uitbesteed aan VluchtelingenWerk Nederland.

#### Vraag 5

Bent u bekend met de website van het COA waarop staat: «Aanvragen huurtoeslag en zorgtoeslag. De huurtoeslag en zorgtoeslag ontvang je via de Nederlandse belastingdienst. Het COA helpt je om je huurtoeslag aan te vragen. Neem hiervoor contact op met je contactpersoon van het COA.»?<sup>2</sup>

#### Antwoord 5

Ja, de tekst is inmiddels aangepast op de website voor bewoners van het COA. Er is nu duidelijk aangegeven dat huurtoeslag en zorgtoeslag zelf aangevraagd dienen te worden.

#### Vraag 6

Is er overeenstemming en duidelijkheid bij de overheid zelf wie statushouders ondersteunt vanaf januari? Zo ja, wie is dat en hoe wordt dat gecommuniceerd?

#### Antwoord 6

Ja. De overheid heeft verschillende loketten waar een statushouder kan worden geholpen met de aanvraag van toeslagen. Uiteindelijk blijft de statushouder zelf verantwoordelijk voor de eigen toeslagen. Hulp bij het aanvragen van toeslagen is geen wettelijke taak, maar statushouders worden wel ondersteund door gemeenten. Zij hebben budget om inburgeringsplichtige statushouders te begeleiden in hun financiële zelfredzaamheid, te ondersteunen bij het inregelen van basisvoorzieningen en hen verder wegwijs te maken in Nederland.

<sup>2</sup> COA, «Dit moet je meteen regelen», <https://www.mycoa.nl/nl/mijn-toekomst/ik-heb-een-verblijfsvergunning/wat-moet-ik-regelen-0/dit-moet-je-meteen-regelen/>

Daarnaast kunnen statushouders hulp krijgen via gemeentelijke steunpunten en de balies van de Belastingdienst. Ook zijn er meerdere toeslagenservicepunten verspreid over het land waar mensen met vragen over toeslagen terecht kunnen.

#### Vraag 7

Naar welke wijziging bij de Dienst Toeslagen verwijst het COA waardoor het ingewikkelder is geworden om toeslagen aan te vragen en hoeveel extra tijd kost het per persoon daardoor om de aanvragen te doen?

#### Antwoord 7

Het gaat om twee wijzigingen. De eerste wijziging ziet op de zorgtoeslag. Voorheen kon het TSP van het COA zorgtoeslag aanvragen vóórdat de zorgverzekering van een statushouder was goedgekeurd. Dit zorgde ervoor dat statushouders bij uitstroom naar de gemeente direct recht hadden op zorgtoeslag. In mei 2023 werd een technische koppeling met VeCoZo (Veilige Communicatie voor in de Zorg) ingevoerd om hoge terugvorderingen te voorkomen. Door deze koppeling kan de zorgverzekerdheid direct bij een aanvraag zorgtoeslag worden gecontroleerd, wat heeft geleid tot een aanzienlijke verbetering voor het overgrote deel van de aanvragers van zorgtoeslag: zij krijgen sneller hun zorgtoeslag en het risico op terugvorderingen is verkleind. Het kende echter een nadelig effect voor statushouders: vanwege de controle op zorgverzekerdheid konden verzekering en toeslag niet tegelijk aangevraagd worden. Hierdoor kon het COA statushouders niet meer ondersteunen bij de zorgtoeslagaanvraag. Naar aanleiding van dit signaal heeft Dienst Toeslagen samen met de BRP-sstraat in Ter Apel een werkwijze ingevoerd waarin voor de zorgtoeslag een schriftelijke aanvraagprocedure is geïntroduceerd. In de BRP-sstraat kunnen statushouders een aanvraagformulier (laten) invullen, dat automatisch wordt geactiveerd. Wanneer de zorgverzekerdheid van de aanvrager vervolgens is bevestigd, wordt de lopende zorgtoeslagaanvraag geaccepteerd en kan Dienst Toeslagen alsnog direct overgaan tot uitbetaling. De tweede wijziging vond plaats bij de aanvraag van de huurtoeslag waarbij in het aanvraagstelsel wordt gevraagd om het BSN van de partner. Deze vraag heeft gevolgen voor het recht op het kindgebonden budget. Veel partners van statushouders hebben echter op dat moment nog geen BSN omdat vele nog in het buitenland verblijven. Het is belangrijk dat deze partner tijdig wordt doorgegeven, omdat dit van invloed is op de hoogte van de toeslag (bijvoorbeeld omdat anders Alleenstaande Ouder-kop wordt toegekend). Dienst Toeslagen heeft naar aanleiding van dit signaal het aanvraagstelsel aangepast, zodat burgers en dienstverleners een aanvraag kunnen indienen waarin zij aangeven dat er weliswaar een partner is, maar dat deze (nog) geen BSN heeft en dit ook niet kan aanvragen. Deze procedure is ingewikkelder dan wanneer de partner wel een BSN heeft. Het kabinet werkt momenteel aan een wetsvoorstel om onder andere asielstatushouders met een huwelijkspartner die niet in Nederland is ingeschreven, voor de toeslagen als alleenstaand te beschouwen.

#### Vraag 8

Kunt u deze vragen een voor een en binnen een week beantwoorden?

#### Antwoord 8

Vanwege de benodigde afstemming is het niet mogelijk gebleken om de vragen binnen een week te beantwoorden.